

21.12.2021 r.

Działalność stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych, kół gospodyń wiejskich oraz samorządu gospodarczego i zawodowego w 2020 r. - wyniki wstępne

wzrost liczby organizacji rejestrowych w latach 2010-2020

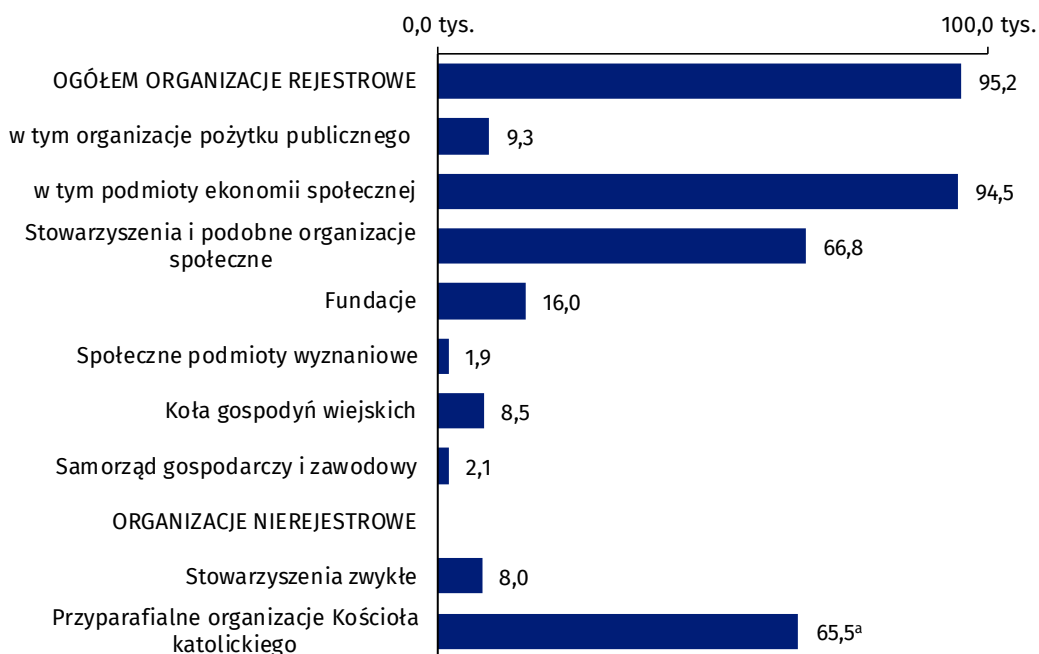
W 2020 r. działało 95,2 tys. rejestrowych organizacji non-profit. Dysponowały one 150,3 tys. pełnoetatowych miejsc pracy, które stanowiły 1,4% przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej. Organizacje dodatkowymi działaniami w związku z epidemią COVID-19 objęły 5,0 mln osób oraz przekazały wsparcie finansowe i rzeczowe o wartości 850,0 mln zł.

Aktywne organizacje

W 2020 r. na terenie Polski aktywnie działało 95,2 tys. rejestrowych organizacji non-profit (tj. mających osobowość prawną stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych, kół gospodyń wiejskich oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego), wśród których najliczniejszą grupę stanowiły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (66,8 tys.; 70,1%), a następnie fundacje (16,0 tys.; 16,8%). W 2020 r. po raz pierwszy w badanej zbiorowości uwzględnione zostały koła gospodyń wiejskich¹, których było 8,5 tys. (8,9%). Niemal co 10 organizacja non-profit posiadała status organizacji pożytku publicznego (9,3 tys.). Z kolei podmioty ekonomii społecznej stanowiły 99,2% aktywnych organizacji, czyli 94,5 tys. (w tym na dzień 31 grudnia 2020 r. 0,3 tys. jednostek znajdowało się na liście przedsiębiorstw społecznych prowadzonej przez MRiPS).

W 2020 r. w Polsce działało 95,2 tys. rejestrowych organizacji non-profit, w tym 9,3 tys. jednostek posiadających status organizacji pożytku publicznego

Wykres 1. Liczba rejestrowych i nierejestrowych organizacji non-profit w 2020 r.

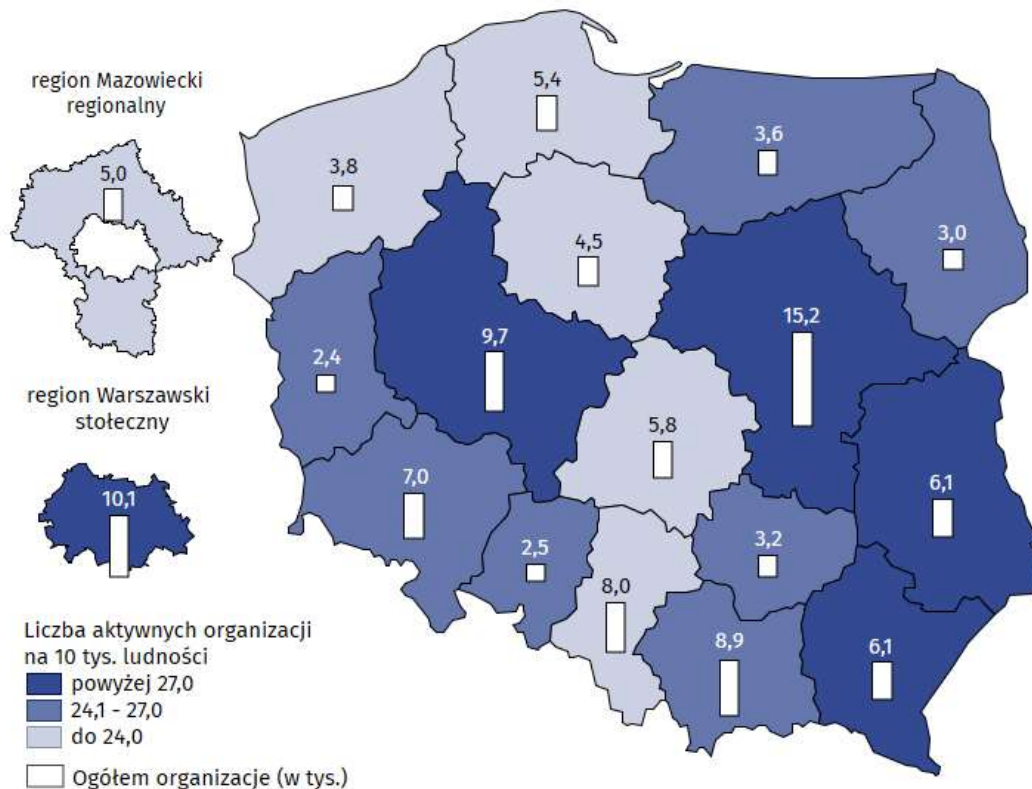

^a Dane dla przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego dotyczą 2018 r.

¹ Działające na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich.

Obok organizacji rejestrowych posiadających osobowość prawną działały również mniej sformalizowane organizacje społeczne. Według danych starostw powiatowych i urzędów miast na prawach powiatów w 2020 r. na terenie kraju zarejestrowanych było 8,0 tys. stowarzyszeń zwykłych. Z kolei w ramach Kościoła katolickiego relatywnie dużą skalę miały niesformalizowane inicjatywy społeczne. Z badań ISKK wynika, że w 2018 r. działało 65,5 tys. przyparafialnych jednostek Kościoła katolickiego.

Mapa 1. Liczba rejestrowych organizacji non-profit aktywnych w 2020 r. według województw

Dziedzina działalności statutowej²

Wykres 2. Struktura badanych organizacji non-profit według głównej dziedziny działalności statutowej w 2020 r.

Ponad połowa organizacji prowadziła działalność w zakresie sportu, turystyki, rekreacji, hobby, ratownictwa oraz kultury i sztuki

² Ze względu na ograniczony zakres gromadzonych danych dalsza część notatki dotyczy wyłącznie organizacji rejestrowych, czyli posiadających osobowość prawną.

Organizacje non-profit charakteryzują się prowadzeniem różnorodnej i wielodzinowej działalności. W 2020 r. w ramach swojej działalności statutowej najczęściej organizacje zajmowały się sportem, turystyką, rekreacją, hobby (26,9%), a następnie – ratownictwem (15,3%). Liczną grupę stanowiły organizacje wskazujące jako główną dziedzinę kulturę i sztukę (12,4%), edukację i wychowanie, badania naukowe (10,5%) oraz pomoc społeczną i humanitarną (8,3%). Jednostki posiadające status organizacji pożytku publicznego (OPP) ponad 3-krotnie częściej niż ogół badanych podmiotów non-profit deklarowały, że działały głównie w dziedzinie pomocy społecznej i humanitarnej (24,7% wobec 8,3%) oraz ochrony zdrowia (12,9% wobec 3,9%).

Zdecydowana większość organizacji non-profit prowadziła wyłącznie nieodpłatną działalność statutową – 81,4%. Pozostałych 18,6% jednostek zadeklarowało prowadzenie odpłatnej działalności statutowej lub działalności gospodarczej, w tym 2,9% stanowiły organizacje pozyskujące środki finansowe z obu tych źródeł.

Baza członkowska

Aktywne organizacje rejestrowe wykazały, że na koniec 2020 r. posiadały łącznie 8,3 mln członkostw osób fizycznych, a połowa organizacji zrzeszała nie więcej niż 28 członków.

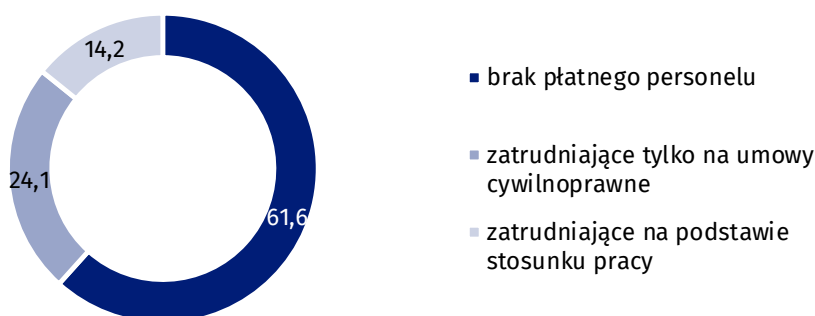
Największym potencjałem członkowskim charakteryzowały się stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne - przypadała na nie zdecydowana większość członkostw osób fizycznych zadeklarowanych przez podmioty non-profit (81,2%). Kolejną ważną grupą pod względem bazy członkowskiej były organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego – przypadało na nie 14,3% wszystkich członków osób fizycznych.

W aktywnych organizacjach rejestrowych na koniec 2020 r. zrzeszonych było 8,3 mln członkostw osób fizycznych

Zasoby pracy

Przeważająca część organizacji non-profit działała w 2020 r. wyłącznie w oparciu o pracę społeczną³. Brak korzystania z płatnego personelu deklarowało 61,6% z nich.

Wykres 3. Struktura organizacji non-profit według posiadania płatnego personelu w 2020 r.

W organizacjach non-profit korzystających z pracy płatnej, znacznie częściej występowało zatrudnienie wyłącznie w ramach umów cywilnoprawnych (umowy zlecenia, umowy o dzieło itp.) – 24,1% niż zatrudnienie etatowe – 14,2%.

Korzystanie z pracy wykonywanej społecznie w 2020 r. zadeklarowało 89,4% organizacji. Z pracy społecznej najczęściej korzystano wśród stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (90,2%), a najrzadziej wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (43,4%).

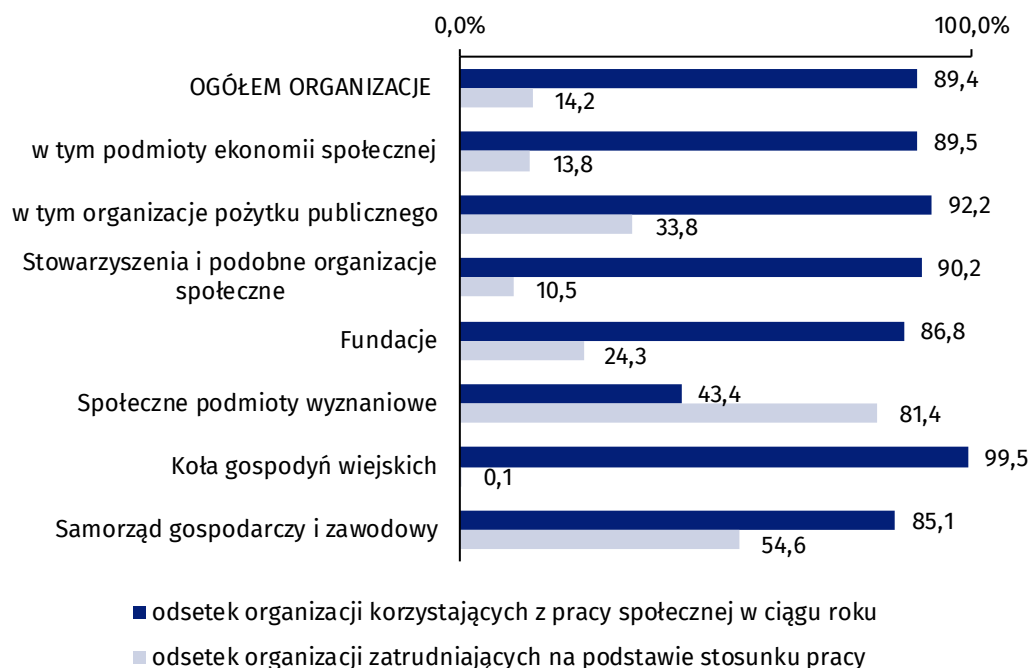
Łącznie w 2020 r. wolontariat świadczyło 2,6 mln osób (zarówno członków organizacji, jak i osób niebędących członkami).

Na koniec 2020 r. w organizacjach non-profit zatrudnionych było na podstawie stosunku pracy 181,2 tys. osób, w tym dla 149,7 tys. osób praca ta stanowiła główne miejsce zatrudnienia. Przeciętna liczba pracowników w organizacjach zatrudniających wyniosła 13 osób.

W 2020 r. pracę społeczną na rzecz organizacji wykonywało 2,6 mln osób, a na koniec 2020 r. organizacje zatrudniały 181,2 tys. pracowników etatowych

³ Praca społeczna, inaczej wolontariat, jest pracą świadczoną dobrowolnie i bez wynagrodzenia zarówno przez członków organizacji, jak i osoby niebędące jej członkami.

Wykres 4. Odsetek organizacji non-profit korzystających z pracy społecznej oraz zatrudniających na podstawie stosunku pracy w 2020 r. według rodzaju organizacji

Udział zatrudnienia w badanych organizacjach stanowił 0,9% przeciętnej liczby pracujących w gospodarce narodowej według stanu na koniec grudnia 2020 r. Z kolei w zatrudnieniu na podstawie stosunku pracy udział ten był wyższy i wyniósł 1,4%⁴. Przeciętne zatrudnienie etatowe w 2020 r. wyniosło 150,3 tys. etatów, co stanowiło 1,4% przeciętnego zatrudnienia etatowego w ciągu roku⁵.

Organizacje non-profit zatrudniały również personel na podstawie umów cywilnoprawnych. W 2020 r. takich osób było 394,3 tys., z czego dla 38,8 tys. (tj. 9,8%) było to główne źródło utrzymania.

Przychody

W 2020 r. łączna suma przychodów uzyskanych przez organizacje non-profit wyniosła 34,4 mld zł. Dwie najliczniejsze grupy podmiotów – stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje – osiągnęły przychód w wysokości 28,4 mld zł, co stanowiło 82,4% wszystkich środków finansowych zgromadzonych przez organizacje non-profit.

Pod względem średniej wartości przychodów (obliczonej dla wszystkich podmiotów) największe wartości generowały społeczne podmioty wyznaniowe – 1 984,7 tys. zł (przy średnich przychodach dla całej zbiorowości – 366,8 tys. zł). Najniższe średnie przychody zaobserwowano wśród kół gospodyń wiejskich (5,3 tys. zł).

Ponad połowa przychodów osiągniętych przez organizacje non-profit pochodziła ze źródeł o charakterze nierynkowym (63,0%). W tej kategorii zdecydowanie największy udział miały środki publiczne (45,2%), w tym dofinansowanie z administracji samorządowej (19,6%). Udział przychodów pochodzących ze źródeł rynkowych kształtował się na poziomie 28,5%. Dominowały tu wpływy z odpłatnej działalności statutowej (14,8%) oraz z działalności gospodarczej (11,6%). Składki członkowskie i inne środki finansowe stanowiły 8,6% wszystkich przychodów osiągniętych przez organizacje non-profit.

Sytuacja związana z COVID-19

W marcu 2020 r. ogłoszono w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a następnie stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej COVID-19. Sytuacja ta wpłynęła w 2020 r. na działalność statutową 71,3 tys. organizacji non-profit (74,9%). W tej grupie najczęściej wskazywano, że ze względu na epidemię COVID-19

Suma przychodów uzyskanych przez organizacje non-profit w 2020 r. wyniosła 34,4 mld zł

Epidemia COVID-19 wpłynęła na działalność 74,9% organizacji non-profit

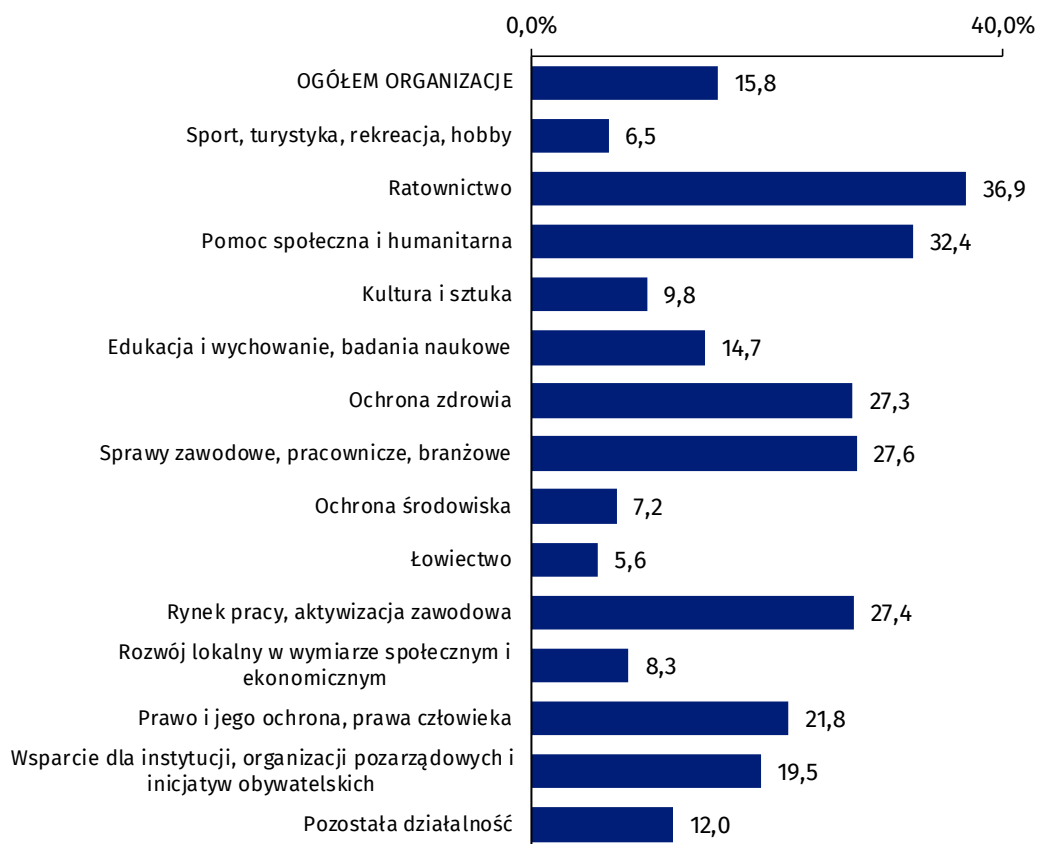
⁴ Dane o liczbie pracujących i osobach zatrudnionych na podstawie stosunku pracy w gospodarce narodowej na dzień 31 grudnia za: Mały Rocznik Statystyczny Polski 2021, GUS, Warszawa, s. 130.

⁵ Dane o przeciętnym zatrudnieniu za: Mały Rocznik Statystyczny Polski 2021, s. 130.

wstrzymano okresowo działalność organizacji (60,9%). W mniejszym stopniu przyczyniła się ona do zmiany formy lub zakresu działania organizacji (38,3%) lub wdrożenia usług elektronicznych/zdalnych (23,1%).

Podjęcie dodatkowych działań na rzecz odbiorców w 2020 r. w związku z epidemią COVID-19 zadeklarowało 15,8% organizacji spośród jednostek, na których działalność wpłynęła epidemia COVID-19. Odsetek ten był najwyższy w grupie podmiotów zajmujących się ratownictwem (36,9%), a następnie działających w zakresie pomocy społecznej i humanitarnej (32,4%).

Wykres 5. Odsetek organizacji non-profit^a podejmujących dodatkowe działania na rzecz odbiorców w związku z epidemią COVID-19 w 2020 r. według głównej dziedziny działalności

a Podstawę procentowania stanowiły organizacje, które zadeklarowały, że w 2020 r. epidemia COVID-19 wpłynęła na ich działalność statutową.

Dodatkowe działania na rzecz odbiorców w związku z epidemią COVID-19 podejmowane były najczęściej na rzecz osób fizycznych (58,8% organizacji, które podejmowały takie działania). W dalszej kolejności jako odbiorców wskazywano całe społeczności (np. osiedle, sołectwo, gmina) – 32,9%.

Łącznie w 2020 r. objęto pomocą 5,0 mln indywidualnych osób fizycznych, z czego połowa to osoby, którym wsparcia udzieliły fundacje (2,5 mln). Typowe stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne skierowały działania do 1,3 mln osób, a ochotnicze straże pożarne do 0,6 mln osób.

W ramach dodatkowych działań w związku z epidemią COVID-19 organizacje non-profit najczęściej realizowały usługi społeczne (45,8%), a następnie działania informacyjne (45,3%). Rzadziej udzielano wsparcia rzeczowego (24,9%), a następnie finansowego (9,1%).

Kwota przekazanego wsparcia rzeczowego i finansowego przez organizacje non-profit wyniosła łącznie w 2020 r. 850,0 mln zł. Największą część tych środków, tj. 75,6% czyli 642,5 mln zł, przekazały swoim odbiorcom fundacje, które stanowiły 31,0% organizacji, udzielających takiego rodzaju wsparcia.

Korzystanie z pomocy lub ułatwień w ramach tarczy antykrzysowej w 2020 r. zadeklarowało 16,0 tys. organizacji non-profit. W grupie tej najczęściej korzystano z dopłat, zwolnień lub odroczeń w zakresie wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne (43,9%), a następnie z preferencyjnych pożyczek lub zmiany ich dotychczasowych warunków, czy też z innych instrumentów zwrotnych (39,4%).

W ramach działań w związku z epidemią COVID-19 wsparciem objęto 5,0 mln indywidualnych osób fizycznych

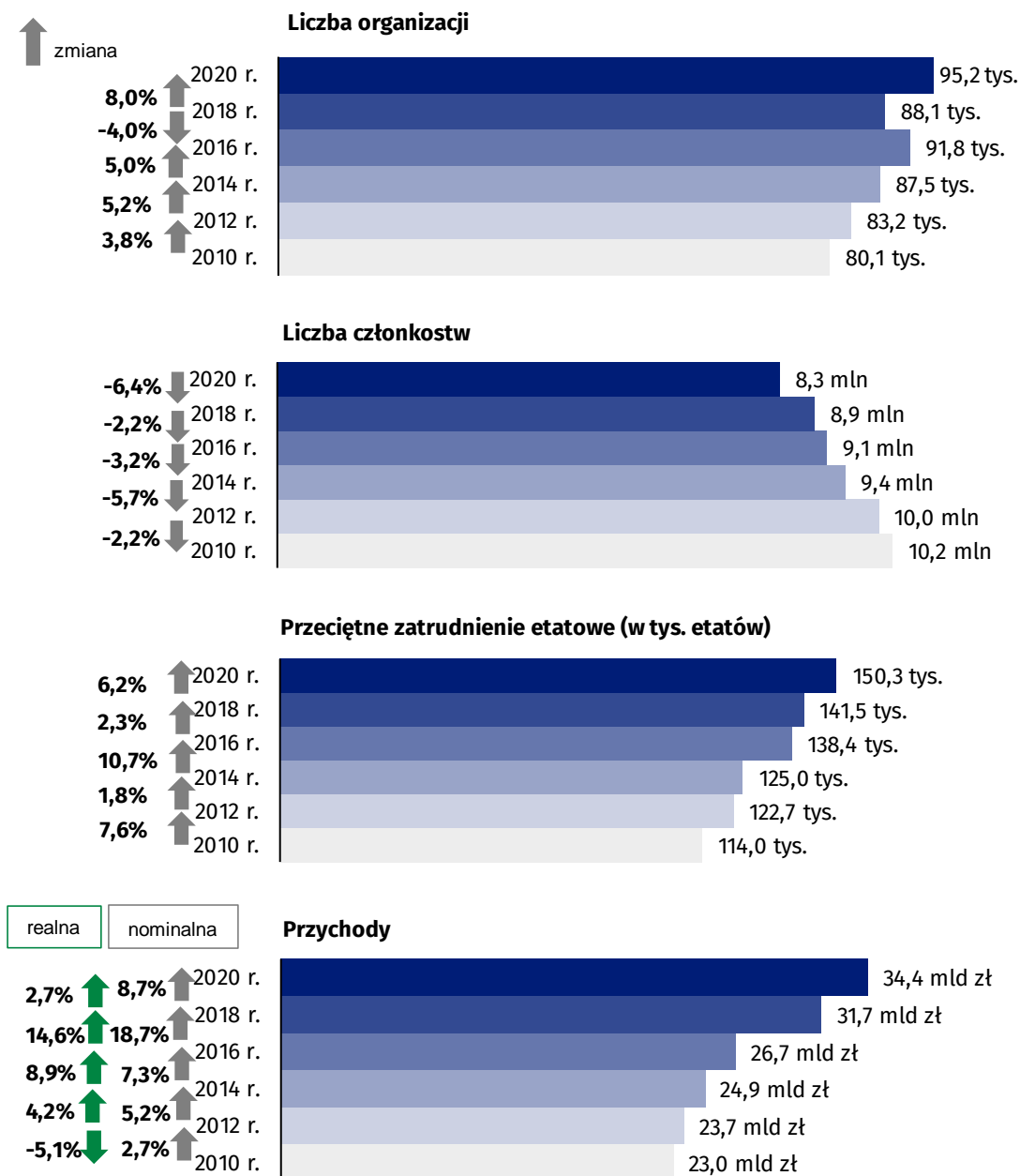
Łączna wartość wsparcia materialnego w związku z epidemią COVID-19 wyniosła 850,0 mln zł

Zmiany w latach 2010-2020

Pomiędzy 2010 r. a 2020 r. liczba aktywnych organizacji zwiększyła się o 18,9% (z 80,1 tys. do 95,2 tys.). Między 2016 r. a 2018 r. wystąpił spadek liczby organizacji o 4,0%, będący efektem wykreślenia z rejestru REGON podmiotów z dawnych rejestrów sądowych, które nie zarejestrowały się w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS)⁶. Z kolei wzrost liczby aktywnych organizacji, który odnotowano między 2018 r. a 2020 r. związany był przede wszystkim z wprowadzeniem odrębnej formy prawnej i rejestru działalności kół gospodyń wiejskich⁷.

Pomiędzy 2010 r. a 2020 r. liczba aktywnych organizacji zwiększyła się o 18,9%, liczba zatrudnionych o 31,9%, a przychody o 26,8% (realnie)

Wykres 6. Liczba organizacji, członkostw, zatrudnienie i przychody organizacji non-profit

W omawianym okresie kurczyła się sukcesywnie baza członkowska organizacji non-profit. Między 2010 r. a 2020 r. liczba członkostw osób fizycznych zmniejszyła się o 18,3% (z 10,2 mln osób do 8,3 mln osób)⁸. Zmiany w tym zakresie częściowo wiązały się z dużo większą dynamiką powstawania nowych fundacji w porównaniu do grup podmiotów o charakterze członkowskim.

⁶ Rozwiązanie to zostało wprowadzone nowelizacją ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym z 2014 r. oraz dotyczyło wykreślenia podmiotów, które do 31 grudnia 2015 r. nie złożyły wniosku o wpis do rejestru KRS.

⁷ Możliwość rejestrowania kół gospodyń wiejskich jako oddzielnych podmiotów prawnych została wprowadzona ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich.

⁸ Dane są sumą deklarowanych przez badane organizacje liczb zrzeszonych w nich osób fizycznych, w przypadku organizacji nieczłonkowskich uwzględniono liczbę członków organów.

W okresie 2010-2020 odnotowano natomiast przyrost przeciętnej liczby osób zatrudnionych w ciągu roku – o 31,9% (z 114, tys. etatów do 150,3 tys. etatów).

Łączna kwota przychodów organizacji non-profit między 2010 r. a 2020 r. wzrosła nominalnie o 49,5% (z 23,0 mld zł do 34,4 mld zł), jednak realnie⁹ - o 26,8%.

Aneks metodologiczny

Notatka powstała na podstawie wstępnych wyników prowadzonego przez resort statystyki publicznej w 2020 r. badania *Stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe*. Dane o organizacjach rejestrowych z wykorzystaniem sprawozdań SOF-1 i SOF-4s zebrał Urząd Statystyczny w Krakowie.

Badaniem tym objęto zbiorowość wybranych typów organizacji non-profit, posiadających osobowość prawną, takich jak: stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe prowadzące działalność społeczną, organizacje samorządu gospodarczego oraz organizacje samorządu zawodowego.

Badaniem objęto z wyżej wymienionych jednostki, które spełniały co najmniej jeden z następujących warunków: zatrudniały powyżej 5 osób; w 2019 r. miały przychód podatkowy powyżej 1 mln zł; miały zarejestrowaną działalność gospodarczą i równocześnie przychodami podatkowymi za 2019 r. powyżej 100 tys. zł; organizacje pożytku publicznego, które złożyły pełne sprawozdanie finansowe i merytoryczne do Narodowego Instytutu Wolności; projektodawcy EFS; społeczne podmioty wyznaniowe; stowarzyszenia mniejszości narodowych, etnicznych i cudzoziemców; świadczyły zinstytucjonalizowane usługi społeczne.

Spośród podmiotów nie spełniających tych warunków wylosowano próbę warstwowo-losową w obrębie każdego województwa i formy prawnej składającą się z 17,6 tys. podmiotów. Ostatecznie badaniem na formularzach SOF-1 lub SOF-4s zostało objętych ponad 34,5 tys. organizacji.

Dane o organizacjach nierejestrowych pochodzą, w zakresie stowarzyszeń zwykłych (uproszczona forma stowarzyszenia, która nie wymaga rejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowym) ze starostw powiatowych i od prezydentów miast na prawach powiatu, zaś w zakresie przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego z badania spisowego parafii katolickich realizowanego co 5 lat przez Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego SAC (ISKK).

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

⁹ W przeliczeniu na ceny stałe, tzn. po uwzględnieniu wpływu inflacji, jaka miała miejsce między poszczególnymi latami.

Opracowanie merytoryczne:
Departament Badań Społecznych
Dyrektor dr Piotr Łysoń
Tel. 22 449 40 27

Urząd Statystyczny w Krakowie
Dyrektor Agnieszka Szlubowska
Tel: 12 420 40 50

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Banaszek
Tel: 22 608 34 75, 22 608 30 09
e-mail: rzecznik@stat.gov.pl

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 34 91, 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

[@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

Powiązane opracowania

[Sektor non-profit w 2018 r.](#)

[Rozwój ekonomii społecznej w 2019 r. Wyniki badań pilotażowych](#)

[Zarządzanie w organizacjach non-profit w 2019 roku](#)

[Współpraca organizacji non-profit z innymi podmiotami w 2019 roku](#)

[Zeszyt metodologiczny. Organizacje non-profit: stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Gospodarka społeczna](#)